

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt LX. Ob peccata, non solùm Imperia Ethnicorum, sed etiam, tempore
Iudicum, Israëlitas bellis fuisse à Deo castigatos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

li diuinæ iræ placandæ liberaliter fundauerunt, minuunt, abrogant, euertunt; nullo discrimine inter sacra & profana facto. Nimirum potentiam licentia sequitur; & idem est, posse, quod licere, apud eos, quibus libido pro lege est. Igitur ita paulatim viuunt, ac si ipsi omnium, & adeo juris quoque iudices essent, à nemine iudicandi. Principis ad mores plebs se accommodat, eademque via incedit, post præsentem; tandemque ita omnia geruntur, ac si nullus esset in mundo Deus. Quid igitur? an non debet irasci? an non excitetur *tamquam dormiens Dominus, tamquam potens crapulatus à vino?* præsertim Angelis omnibus, omnibusque Diuis cælitibus, quorum clientes tantopere læduntur, clamantibus: *Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & fugiant, qui oderunt eum, à facie eius.* Sæpe diu expectat, sæpe conuiuet, quasi non videret iniquitatem; cum tamen impleta est mensura peccatorum, & reges, & regna punit, dum scilicet eos pristina protectione destituit; dum eos excecatur; dum consilia sana noxijs finit permutare; dum denique perfidiam finit fidelitati anteferre. Ita enim loquitur: *Ecce dominator Dominus exercituum auferet à Ierusalem & à Iuda validum & fortem; omne robur panis, & omne robur aquæ; fortem, & virum bellatorem, iudicem, & Prophetam, &c.*

Psal. 77. 4.

Psal. 67. 2.

Ios. 3. 1.

CAPVT LX.

Ob peccata, non solum imperia Ethnicorum, sed etiam, tempore Iudicum, Israëlitas bellis fuisse à Deo castigatos.

Hanc diuinæ Iustitiæ vindictam in omnibus retro historijs reperiemus: nam & ortus, & interitus regnorum, hinc originem traxerunt. Istâ enim ipsâ de causâ mundi Moderatur, magna quædam regna, imperia, & monarchias introduxit, quæ sine magnis bellis, & funestis cladibus populorum neque inchoari, neque conseruari poterant, vt Assyriorum, Persarum, Græcorum, Romanorum. Sicut autem istorum reges in aliorum impiorum mortalium pœnam excitati sunt; ita vicissim ipsi extincti, eorumque regna, ob suorum scelerum multitudinem & immanitatem excisa perierunt. Assyrij à Nino Beli filio trigessimum aut trigessimum primum & vltimum regem habuere

I.

Diodor. lib. 3.

Iustin. lib. 1. buère Sardanapalum; de quo Iustinus ista memoria prodidit. Fuit hic omnis generis luxuria deditus: nec erubuit, inter scortorum greges nere, & muliebri habitu feminas omnes lascivia anteire. Quamobrem indignati Assyrii tali famina parere, duce Arbace desciscentes, bellum Sardanapalo intulerunt. Qui victus in regiam se recepit, & extructa pyra, se atque divitias in incendium misit. Sic ille per bellum, cum illo opes, voluptates, diademata, & omnis regia pompa in fumum & cineres abierunt. Et quis est, qui non canat

Iuuenal. Sat.

De Venere, & cœnis, & plumis Sardanapali?

3.

Cic. lib. 5.

Tuscul. Dio.

lib. 3. Iustin.

1.1.

Dio lib. 17.

Iustin lib. 11.

& 12. Plutar-

ch. in Alex.

and.

Ipsè certè sibi, teste Tullio, moriens hoc condidit epitaphium: *Ede, bibe, lude, post mortem nulla voluptas*, talibus nimirum, qui cælum suum in hac vita habuerunt. Ne talem autem Sardanapalum dumtaxat fuisse putemus, multò latius se se extendit mensura peccatorum Assyriæ regno permessa. Nam eam statim implere cœpit Ninus, seu Ninias Nini primi filius, qui à patre penitus degeneravit, perinde quasi luxuria cum matre Semiramide certa. Regni administrationem Præfectis commisit: ipse delicijs effeminatus consenuit in coetu mulierû, perniciosiore etiam exemplo, quàm instituto. Nequitie suæ imitatores triginta deinceps Assyriorum reges habuit, alium alio nequiores, qui omnes perinde ac sinati non essent, in tenebris ac silentio iacuerunt, verbo Reges, re autem vera mancipia voluptatis. Summa denique omnis nequitie in Sardanapalum, tamquam in Camerinam quamdam, confluit; in quo fuit mensura peccatorum completa. Quare naturæ terminum, aut hostilem manum non expectavit, sed sibi ipsi manus violentas intulit. Rege sublato, regnum quoque ipsum Assyriorum eversum est à Persis. Sed neque Persarum luxus duravit. Alexander quippe Magnus, Thessalorum, Græcorumque sociorum armis adiutus ad Persicum bellum, traiecit in Asiam; parvâ, sed firmâ manu innumerabilem hostium multitudinem deleuit, Darioque rege tribus prælijs debellato, Asiam subegit, & à Persis ad Macedones imperium traduxit. Ita Græcorum regnum effloruit; à Romanis vicissim attritum. Romanorum denique imperio, quid accidar, prò dolor, experimur. *Cut accidar, è sacris historijs, & exemplo Iudeorum, discamus.*

II.

Nam Iudæi tempore Iudicum postquam in terram promissionis

sonis pedem posuerunt, deliciarum impatientes, impinguati, in-
 crassati, Creatoris, Liberatorisq̄ sui, & tot prodigiorum obliti,
 auerterunt se à veritate. Nec defuit vindex Deus; qui vt eos in-
 viam reduceret, bellis flagellauit. Quotiescumque enim, patrijs
 legibus desertis, ritu Gentium, Deos alienos coluerunt, à Deo ca-
 stigati, hostibus obiecti, & seruituti subiecti sunt: quoties autem
 isti respuerunt, ac per poenitentia opera ad Dominum, ex animo
 reuersi sunt; tamquam benignus Pater, illorum ærumnis motus,
 Ducem egregium suppeditauit, qui eos ab hostium violentia libe-
 rarer, restitueretq̄ in pristinum statum libertatis. Quod intra
 quingentos annos, cum sub Iudicibus essent, septies illis euenit.
 Siquidem septies illo annorum spatio idolis seruerunt; quare sep-
 ties & illi in seruitutem dati sunt. Rursumq̄ septies ad Domi-
 num per poenitentiam recurrentes, iterum septies quoque liberati
 sunt. 1. Iosue ac senioribus, qui diuinorum prodigiorum ocu-
 lati testes fuerant, Iudæosq̄ in auita religione conseruauerunt, de-
 functis, tamquam pecus, custode remoto, errare coeperunt, &
 relicto Dei cultu, ritibus idolorum Baalim & Astaroth se se subie-
 cerunt. Quapropter irritatus Dominus, eos iugo subdidit Chu-
 san Rasathaim regis Mesopotamiae, cui proinde octo annorum
 interuallo seruerunt. Sicut felicitas facit recalcitrantes, ita af-
 flictio docet sapere. Igitur cum tandem illis ea seruitus vehemen-
 ter molesta esset; accederentq̄ Sanctorum virorum exhortatio-
 nes, dicentium, ob peccata illos & Idola sua in eam calamitatem
 incidisse; culpam agnouerunt, veniam petiuerunt; auxilium cæ-
 leste inuocarunt. Neque frustra. Vt enim viderent, quàm mise-
 ricors esset Deus, miseratione oppressorum tactus eduxit in lu-
 cem Othoniel, fratrem Caleb minorem: fuitq̄ in eo Spiritus Domini, Ib. v. 9.
 & iudicauit Israël. Egressusq̄ est ad pugnam, & tradidit Dominus in
 manus eius Chusan Rasathaim regem Syria, & oppressit eum. Quie-
 nitque terra quadraginta annis. Vidimus poenam & medicinam. Ibid. v. 5.
 belli: audiamus culpam. Filij Israël, ait sacer textus, habitauerunt
 in medio Chananaei, & Hethai, & Amorrhai, & Pherexai, & Henai,
 & Iebusai: & duxerunt uxores filias eorum, ipsiq̄, filias filijs eorum
 tradiderunt, & seruerunt dys eorum. Feceruntq̄, malum in conspectu
 Domini, &c.

Deuter. 32.
 15 Leonard.
 Less lib de
 Prouid. Num-
 minis Ratio-
 ne 14.

Iudic. 3. 9.

Ib. v. 9.

Ibid. v. 5.

Numquam

III.

3 Reg. 11. 1.

Exod. 34. 16.

1. Tim. 2. 16.

Vincent Lyrin. in com-
monitorio.S Cyprian
ep 59 ad Cor-
netium.

2. Io. 7. 10.

Io. 4. 8.

Numquam tuta est habitatio columbæ cum accipitre; agni cum lupo; cerui cum leone. Hebræi siue suas filias Amorrhæorum in matrimonia darent, siue acciperent, in mores & cultum Amorrhæorum transierunt, cum potius (si vel maximè lege illà diuinà insuper habitâ vel suas, vel alienigenarum filias enubere permisissent) contrarium facere debuissent. Sed semper facilior est in deterius mutatio. De ipso Salomone quid dicat Scriptura, audi, Rex autem Salomon adamauit mulieres alienigenas multas, & filiam quoque Pharaonis, & Moabitidas, & Ammonitidas, Idumaas, & Sidas, & Hethæas: de gentibus super quibus dixit Dominus filijs Israel: Non ingrediemini ad eas, neq; de illis ingredientur ad vestras: certissimè enim auertent corda vestra, vt sequamini deos earum, &c. Et auertentur mulieres cor eius. Cumq; iam esset senex, deprauatum est cor eius per mulieres, vt sequeretur deos alienos. &c. Quòd si hoc sapientissimo regi accidit, quid illis fiet, qui ne assem quidem aut vnciam habent de sapientia Salomonis? & tamen commercia, sermonem, & connubia miscent cum impijs? Profana, & vaniloquia deuota, ait Apostolus, multum enim proficiunt ad impietatem, & sermo eorum vt cancer serpit. Deuota, inquit Vincentius Lyrinensis, quasi viperam, quasi scorpionem, quasi basiliscum, ne te non solùm tactu, sed etiam visu affectuq; percutiant. Quocirca etiam S. Cyprianus scribit: Declinent fortiter, & euitent dilectissimi fratres nostri verba & colloquia eorum, quorum sermo vt cancer serpit. Et infrà. Nulla eum talibus commercia, nulla conuiuia, nulla colloquia misceantur, semiq; ab eis tam separati, quam sunt illi ab Ecclesia profugi. Quid igitur illis eueniet, qui his è diametro contraria agunt? qui nullo discrimine habito, cum alienigenis conuersantur, iocantur, conuiuantur, inebriantur? qui eis omnia secreta, officia omnia committunt? qui ab eis consilia petunt, & accipiunt, quos ne salutare quidem oporteret, iuxta illud Ioannis: Si quis hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nec Aue ei dixerit. Qui enim dicit illi Aue, communicat operibus eius malignis. Cum Seruator noster ad mulierem Samaritanam diceret: Da mihi bibere, respondit illa: Quomodo tu, Iudæus cum sis, bibere à me possis, quæ sum mulier Samaritana? non enim contuntur Iudæi Samaritanis. Periculosum est, agere cum peste laborantibus, & non infici. Qua
de

de caussa S. Irenæus scribit: *Tantum Apostoli, & horum discipuli habuerunt timorem, ut neque verbo tenuis, communicarent alicui eorum, qui adulterauerant veritatem. Ioannes discipulus Domini in Epheso iens lauari, cum vidisset intus Cerinthum, exiit de balneo non lotus, dicens, quòd timeat, nè balneum concidat, cum intus esset Cerinthus inimicus veritatis. Et ipse Polycarpus Marcioni aliquando occurrenti, & dicenti sibi, Cognosce nos, respondit, Ego cognosco te primogenitum Satanae. Itaque rectè dicitur illis, qui pacem optant, & bella horrent: Nolite iugum ducere cum infidelibus. Quia enim participatio iustitiae cum iniquitate? Aut qua societas luci ad tenebras? Quia autem conuentio Christi ad Belial? aut qua pars fidei, cum infidei? Itaque qui non volunt bellis affligi, vitent causam belli; aut qui non vitauerunt, clament ad Dominum, ut suscitet eis Saluatorem.*

2. Quàm diu vixit, apud Israelitas, Othoniel, tam diu viguit religio, eo autem è viuis sublato, addiderunt filij Israël facere malum in conspectu Domini: qui confortauit aduersum eos Eglon regem Moab: quia fecerunt malum in conspectu eius. Et copulauit ei filios Ammon, & Amalec: abijtq; & percussit Israël, atq; possedit urbem palmarum. Seruieruntq; filij Israël Eglon regi Moab decem & octo annis. Quare malum tunc fecerunt in conspectu Domini? Nimirum, rursus aliarum gentium consuetudine, velut æstu quodam abrupti, tam beneficijs, quàm mandatis Dei oblitteratis, à ritibus sanctis ad idololatriam transferunt. Quid inde ex hac coniunctione sunt consecuti? Nimirum vt malè cohærentes, ab ipsdem idololatrijs (Deo desertores castigante) bello peterentur, quibus se se imitatione morum sociauerunt. De S. Antonio eremita hæc tradit Athanasius: *Manichæis, aut alijs hæreticis, nunquam saltem amabilia verba largitus est, denuntians talium amicitiam atq; sermones perditionem esse animæ. Sic etiam Arianos detestabatur, ut omnibus diceret, ne iuxta quidem eos esse accedendum. Et ipse B. Antonius iam moriturus: Hæreticorum, inquit, & Schismaticorum venena vitæ, meumq; circa eos odium sectamini. Scitis ipsi, quòd nullus mihi nec peccificus quidem sermo cum eis unquam fuerit. Valde igitur Deum irritant, magnamq; bellorum excitandorum illi causam præbent, qui talibus Ecclesiæ & Dei hostibus nimis sunt familiares, neque iam tantum ad eos accedunt, apud eos officina discunt, seruiunt,*

1. Cor. 6. 14.

Iudic. 3. 91

IV.
Iudic. 3. 11.

S Athanasii
in vita S. An-
tonij.

sed etiam intima amicitia illis se connectunt; a deo ut etiam clerici, & sacerdotes, & qui deberent esse lumina Catholicorum, eorum inter pocula nati fratres ambient appellari; itaque contemptim de clero, de Episcopis, de Pontifice Summo, de rebus Catholicorum loquantur, ut aduersarij ipsi grauitur offensi ostendant, se esse scandalizatos. *Vos estis sal terra. Quid si sal euauerit, in quo salietur? ad nihilum ualet uera, nisi uermitatur foras, & conculcetur ab hominibus.* Et merito. Cur enim illis se subiiciunt, si nolunt conculcari? Quid mirum est, si Deus contra tales confortet *Eglon regem Moab*? Ab hoc fatis calcati, utinam respiciant, & peccata sua detestentur? Habemus clementem Iudicem. *Seruiunt filij Israel Eglon regi Moab decem & octo annis: & postea clamauerunt ad Dominum, qui suscitauit eis Saluatorem uocabulo Aod.* Ille audaci strategemate, regem confodit, & destitutum duce exercitum ad internecionem cecidit, populumque suum ea seruitute liberauit. *Et quiescit terra octoginta annis.*

Matth. 5. 13.

Iud. 3. 14.

Ibid. 7. 30.

V.

Iudic. 4. 1.

Ibid. 7. 23.

3. Euripo similes fuere Iudæi, fluebant, & refluebant; jam Deum, jam Deos colebant; toties bello castigandi, quoties emendandi. Itaque *addiderunt filij Israel facere malum in conspectu Domini, post mortem Aod; & tradidit illos Dominus in manus Iabin regis Chanaan, qui regnauit in Asor; habuitque ducem exercitus sui, nomine Sifarum.* Ab his oppressi sunt viginti annis. Iugo tam duro fatigati iterum Dei recordati, *clamauerunt ad Dominum, cum praefertim audirent, hostem nongentos habere falcatos currus.* Et tam bonus est Deus, ut calamitatem eorum miseratus, eis Deboram iudicijs & prophetiâ clarâ mulierem, ac Barac virum manu consilioque praestantem daret, qui milite congregato copias regis Iabin dissiparent, duce eius Sifara, in fuga, per feminam fortem Iahel dictam interfecto. *Humiliauit ergo Deus in die illo, Iabin regem Chanaan, coram filiis Israel: qui crescebant quotidie, & forti manu opprimebant Iabin regem Chanaan, donec delerent eum.* Hinc rursum illis quies ab armis, per quadraginta annos, fuit. Duo hic obseruanda sunt. Primum, Israelitas iterum à religione deuiantes, iterum per bella in viam reductos. Alterum, eos vexatione illis intellectum dante, ad Dominum recurrisse, eique se subiecisse, simulque & ad verum cultum, & ad veram pacem venisse. Ut enim

superbia

superbia initium est, à Deo recedendi; ita humilitas ac pœnitentia via est, qua ad eundem reditur. Niti proprio iudicio, ut propria commoda quærantur, dictante; non audire consilia aliorum, maiorum sapientiam contemnere; denique divina humanis posthabere, est Deum sibi hostem facere, & belli portas aperire. Quod si igitur belli pœna nobis intolerabilis est, agnoscamus tandem nostros errores, & cum pertinacia sua superbiam abijciamus, clamemusque ad Dominum, atque, ut veritatem videamus, humiliemus nosmetipsos. Ita enim & Dioseoro suavit D. Augustinus. *Non aliam, inquit, tibi ad capeffendam & obrinendam veritatem, viam vultis, quam que munita est ab illa, qui gressuum nostrorum, tamquam Deus videt infirmitatem. Ea est autem prima humilitas, secunda humilitas, tertia humilitas, & quoties interrogares, hoc dicerem: non quo alia non sint precepta, qua dicantur; sed nisi humilitas omnia, quacumque benefacimus, & præcesserit, & comitetur, & consecuta fuerit; & propositum, quam intueamur, & apposita, cui adhaeamus; & imposta, qua reprimamur; iam nobis de aliquo facto gaudentibus totum extorquet de manu superbia. Vitia quippe cetera in peccatis; superbia vero etiam in rebus factis timenda est; ne illa que laudabiliter facta sunt, ipsius laudis cupiditate, amittantur. Itaque sicut Rhetor ille nobilissimus, cum interrogatus esset, quid ei primum videretur in eloquentia preceptis observari oportere, pronuntiationem dicitur respondisse; cum quæreretur, quid secundo, eandem pronuntiationem: quid tertio, nihil aliud quam pronuntiationem dixisse. Sic si interrogares, & quoties interrogares de preceptis Christiana religionis, nihil me aliud respondere nisi humilitatem, liberes, etsi forte alia dicere necessitas cogeret.*

S Augustin,
epist. 56,

4. Israelitæ, ubi quadraginta annos quiete potiti sunt, quasi otio marcentes, rursus antiquâ inconstantia à Deo defecerunt, & fecerunt malum in conspectu Domini, qui tradidit illos in manu Madian septem annis, & oppressi sunt valde ab eis. Feceruntque sibi antra & speluncas in montibus, & munitissima ad repugnandum loca. Cumque tenuisset Israël, ascendeat Madian & Amalec, ceterique Orientalium nationum: & apud eos figentes tentoria, sicut erant in herbis cuncta vastabant, usque ad introitum Gazæ: nihilque omnino ad vitam pertinens relinquebant in Israël, non oves, non boues, non asinos, &c. Hoc scilicet erat auxilium, quod filij Israël impetrauerant à Baal, cui aram

VI.

Iudic. 6. 1.

Ibid. v. 25.

extruxerant, & nemus, quod circa aram erat, consecrarant. Quasi qui sp̄mas apprehendit, vt se sustentet lapsantem; ita est qui nititur falsa religione. Vulneratur, non seruatur, qui manus extendit ad Deos alienos; quia auxilium quærens, exitium inuenit.

Ibid. v. 6. Quare etiam tunc humiliatus est Israël valde in conspectu Madian. Et clamauit ad Dominum postulans auxilium contra Madianitas. Eratne tunc, toties rebellis populus, dignus vt exaudiretur? O bonitatem Numinis infinitam! etiam tunc exaudiuit se clamantes. Sed vt eis ostenderet, quàm iustam habuerit causam, illos affligendi, ac deserendi, priùs grauibus verbis corripuit.

Ibid. v. 8; Nam misit ad eos virum Prophetam, & locutus est: Hac dicit Dominus Deus Israël: Ego vos feci conscendere de Agypto, & eduxi vos de domo seruitutis, & liberaui de manu Agyptiorum, & omnium inimicorum, qui affligebant vos: eiecique eos ad introitum vestrum, & tradi di vobis terram eorum. Et dixi: Ego Dominus Deus vester, ne timeatis Deos Amorrhæorum, in quorum terra habitatis. Et nolulistis audire vocem meam. Quæ bella igitur non meruistis? quibus plagis digni non estis? Nihil tamen illi desperantes, persisterunt ad Deum clamando; immò tantò ardentius supplicauerunt. Meruissent, vt toties irritatus Dominus aures eorum precibus non præberet; aut etiam vt præberet illis duces ineptos, venatores, potatores, amatores, perfidos, proditores, vt suis ipsi copijs perderentur. Sed clemens Pater etiam hac vice viscera misericordiæ eius ostendit, deditque illis virum cordatum, fortem, & qui non solum ab armis, sed etiam à pietate ac diuinis signis prodigijsque, habiturus esset authoritatem, Gedeonem videlicet, ab Angelo perhonorificè saluatum, ad pugnam animatum, atque admirandis signis de victoria futura edocuum; qui paucitate militum, & nouitate armorum ingentem edidit stragem. Nam trecentis viris dumtaxat, ijsque sola buccina, & vase fictili faces tegente instructis, contra hostes processit, *Diuisitque trecentos viros in tres partu, & dedit tubas in manibus eorum, lagenasque vacuas ac lampades, in medio lagenarum: Et dixit ad eos: Quod me facere videritis, hoc facite.*

Ibid. 7. 16. Itaque per circuitum castrorum, tribus locis, buccina perstreperantibus, & vasa fictilia complodentibus, omnia castra turbata sunt, & vosiferantes ululantesque fugerunt, inter fugiendum autem mutua se

eade

Iudic. 7. 16.

Ibid. 7. 23.

caede truncabant, caesis centum viginti millibus bellatorum educentium, gladium. Qua in pugna & bonitatem suam ostendit Dominus, & potentiam. Nam Israelitas iuuit immerentes, & paucissimis plurimos interemit; palam faciens, nullam hostium multitudinem, esse formidandam, si Deus pugnet pro nobis.

Pugnabit autem pro nobis, si priscos pietatis ritus non deseramus; aut desertos instauremus. Ad quod faciendum, sat multos nobis mittit Prophetas. Quotquot nos ad religionem orthodoxam, ad poenitentiam, ad sequenda veteris Ecclesiae vestigia, adhortantur, Prophetæ sunt. Cur aliam Ecclesiam querimus, quam quæ ædificata est supra illam petram, contra quam portæ inferi non præualebunt, & quæ est columna & firmamentum veritatis? Alliciunt nouitates? inuitat libertas? trahunt mille illecebræ? Hac dicit Dominus Deus Israel: Ego aliter docui, aliter Patres vestri crediderunt. Quorum vnus ait: *Multa sunt, quæ in Ecclesiæ Catholicæ gremio me iustissimè teneant. Tenet consensio populorum atq; gentium; tenet autoritas miraculis inchoata, spe nutrita, charitate aucta, vetustate firmata. Tenet ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascendas oues suas post resurrectionem Dominus commendauit, usque ad præsentem Episcopatum successio sacerdotum. Tenet postremo ipsum Catholica nomen, quod non sine causa inter tam multas hæreses hæc ista Ecclesia sola obtinuit, ut cum omnes hæretici Catholicos se dici uolunt; quarenti tamen peregrino alicui, ubi ad Catholicam conueniatur, nullus hæreticorum vel basilicam suam, vel domum audeat ostendere.* Hac ipsa de causa strictissimè Vincentius Lyrinensis: *In ipsa Ecclesia Catholica magnopere curandum est, ut id teneamus, quod ubiq; quod semper, quod ab omnibus creditum est. Hoc est etenim verè propriè, Catholicum, quod ipsa vis nominis ratioq; declarat, quæ omnia verè vniuersaliter comprehendit. Sed hoc ita demum fit, si sequamur vniuersitatem, antiquitatem, consensionem. Sequemur autem vniuersitatem hoc modo, si hanc vnã fidem veram esse fateamur, quam tota per orbem terrarum confitetur Ecclesia. Antiquitatem verò ita, si ab his nullatenus recedamus sensibus, quos sanctos maiores Patres nostros celebrasse manifestum est. Consensionem quoq; itidem, si in ipsa vetustate omnium, vel certe panè omnium Sacerdotum pariter & Magistrorum definitiones sententiasq; sequeamur.* Ita Deo conciliati, pacem obtine-

Rrrr 3

nebimus,

Iudic. 8. 106

VII.

Math. 16. 18.
1. Tim. 3. 16.

S. Augustin.
con. ep. Man.
cap. 4.

Vinc. Lyr. in
common. c. 2.

nebibimus. Contrarium qui agunt, qui mutant, qui religionem in postremis habent, quibus perinde est cui Deorum, vel Dearum li- tent, illi faciunt malum in conspectu Domini: illi eum ad iracundiam prouocant, illi sunt causa bellorum. Quid mirum est eos habere hostes homines, qui habeant Deum hostem? Sed ad Israelitas re- deamus.

VIII.

Iudic. 2. 33.

5. Postquam mortuus est Gedeon, auersi sunt filij Israel, & fer- nicati sunt cum Baalim. Percusseruntq; cum Baal fœdus, ut esset eis in- Deum, nec recordati sunt Domini Dei sui, qui eruit eos de manibus ini- micorum suorum omnium, per circuitum: nec fecerunt misericordiam cum domo Ierobaal Gedeon iuxta omnia bona, qua fecerat Israel; Non solum Deo suo, sed etiam Duci suo Gedeoni ingrati, cuius septua- ginta filios, fratres suos, ut solus regnaret, Abimelech interemit,

Iudic. 9. 57.

interemptus vicissim. Et Sichimitis quoque, quod operati erant, re- tributum est, & venit super eos maledictio Ioathan filij Ierobaal. Nam ab eo ipso Abimelech, cui malè adhaerunt, puniti sunt. Vtque

Iudic. 10. 6.

malum malo contexeretur, Filij Israel peccatis veteribus iungentia- nua, fecerunt malum in conspectu Domini, & seruiuerunt idolo, Baalim & Ashtaroth, & Dijs Syria ac Sidenis, & Moab, & filiorum Am- mon, & Philisthym: dimiseruntq; Dominum, & non coluerunt eum. Contra quos Dominus iratus, tradidit eos in manus Philisthym & Am- mon. Afflictiq; sunt, & vehementer oppressi, per annos decem & octo, &c. Et clamantes ad Dominum, dixerunt: Peccauimus tibi, quia de- reliquimus Dominum Deum nostrum, & seruiuimus Baalim. Videret

Iudic. 10. 15.

rotam, in qua ex peccato bellum, ex bello poenitentia sequitur? Sed ne putes Deum tanta inconstantia non, offensus, aut deniq; semper ad ignoscendum se offerre, audi, quid ad eos dicat: Num- quid non Egyptij & Amorrhæi, filijq; Ammon & Philisthym, Sidonij quoque & Amalec, & Chanaan, oppresserunt vos, & clamastis ad me, & erui vos de manu eorum? Et tamen reliquistis me, & coluistis deos alienos: idcirco non addam, ut ultra vos liberem: ita, & inuocate deos, quos elegistis: ipsi vos liberent in tempore angustia. Quàm saepe id ipsum nobis obijcere posset? Quoties manifestè nos iuuit? quo- ties nos ab hoste fortiore liberauit? & deseruimus eum; & ad ne- scio quos Deos conuersi sumus, sperantes in humano auxilio? in callidis promissis? spe lactati, non firmati, Quid mirum, si tan-

dem

Cap. LX. Ethnicos, & tempore Iudicium, Israelitas bellis punitos. 67y
dem dicat, *Ite, & inuocate deos, quos elegistis, ipsi vos liberent, in tem-
pore angustia?*

Sed neque sic desperandum. Nam his ipsis verbis auditis,
*dixerunt filij Israël ad Dominum: Peccauimus, redde tu nobis, quid-
quid tibi placet: tantum nunc libera nos. Qua dicentes omnia de fini-
bus suis alienorum deorum idola proiecerunt, & seruiertunt Domino*
*Deo: qui doluit super miserijs eorum, & dedit illis Iephte, de mere-
trice quidem natum, sed virum fortissimum, qui vno impetu vi-
ginti ciuitates Ammonitarum occupauit, eorumque iugum excus-
sit, populo suo in libertatem vindicato. Sæpe peccauimus, sæpe
puniti sumus. Et quidem digni non sumus, quibus Dominus to-
ties relapsis ignoscat. Quia tamen misericordiae eius non est finis,
adhuc paratus est nobis veniam dare, si errorem nostrum tandem
agnoscamus, emendemus, & sacros Ecclesiae Catholicae ritus,
consuetudines, ac praecepta non contemnamus, profanas illas
aulicorum cerimonias pluris facientes. Deus bone, quanta cura
attenditur ad titulos ne quis omittatur, quando loquendum scri-
bendumue est ad magnates? qua sollicitudine praeparantur verba
ad salutationes? ad praecundi, aut priore loco sedendi honorem?
At ritus Ecclesiae, cerimoniaeque sacrae, paulatim haud aliter æ-
stimantur, quam res quaedam superstitiosae! Veteres Iudaei, qui
pæne innumeras habebant cerimonias praescriptas, quam fuere ad
eas intenti, vt ne minimam quidem praeterirent? Quod cor-
tex arbori, folia fructibus, sal carnibus, hoc cerimoniae praestant
Catholicae religioni. Neque enim temere dixit S. Augustinus, ab-
que externis cerimonijs impossibile esse seruare religionem. Ce-
rimoniam enim, apud rudes, scripturae & picturae vice funguntur.
Ex cerimonijs baptismi, ante cuius susceptionem infantes exor-
tizantur & sufflantur, & iubentur per os gestantium diabolo &
pompis eius renuntiare, D. Augustinus ostendit, necessario con-
cedendum esse, dari aliquod peccatum originale. Si enim nulli
peccato obnoxij essent, cur insufflatione egerent? aut ad quid
diabolo renuntiarent, si is eis non dominaretur? Cerimonijs Ca-
tholici ab haereticis, & ab omnibus infidelibus discriminantur.
Sunt enim quaedam velut tesserae militares; aut signa, quibus ca-
stra à castris discernuntur. Qua de causa Ecclesia statim ab ini-*

I X.
Iudic. 10, 17.

S Augustin.
lib 19. contr.
Faust. c. 19.

tio, Sabbathum in diem Dominicum mutauit, vt à Iudæis discreparet; ac postea noluit Pascha 14. luna mensis primi celebrare, ne Iudaizare videretur, vt Eusebius testatur. Olim sanè sancti ritus Christianos tantum fecerunt, & adeò ab Ethnicorum cultibus abhorruerunt, vt quiduis potius pati tormentorum malle, quàm aut illos deserere, aut hos admittere. Apud Tertullianum, quidam Christianus miles, nullum non supplicij genus potius pati voluit, quàm corona laurea coronari, quòd tunc mos esset Christianis, laurea non coronari, ne idololatraz putarentur, qui ad honorem falsorum Numinum se se solebant laurea insignire. At nunc quàm plurimi, sicut quadam sæculi leuitate vestes, ita mutant & mores. Neque in habitu tantum, sed in incessu quoque, in victu, in potu, omnium gentium ritus imitantur. Ea verò quæ Ecclesiæ veræ sunt in vsu, tamquam futilia contemnunt. Quis aquæ benedictæ, quis agni cerei sacri, quis luminum piorum, quis palmæ vsus? Quàm rari cum exeunt domo, vel redeunt, cruce se consignant? quòd olim ad principium omnium negotiorum faciebant. Et hæc talia quidem priuatim. Publicè autem multò magis negliguntur, immo erubescuntur. Quàm pauci in templis pectus pulsant? quàm modicè genua curuant? quàm parè Deum adorant? vt iam templa non ad precandum, sed ad confabulandum facta videantur. An non dici potest, *Filij Israël dimiserunt Dominum, & non coluerunt eum?* An non merito *Dominus iratus erat talis in manus Philistinorum & Ammon?* Eamus ergo, & clamemus ad Dominum, dicamusque: *Peccauimus tibi.* Sed Israelitis similes sumus. Certamus cum Deo beneficiente malefaciendo.

Moseb. lib. 5.
hist. Eccl. c. 23.

Tertullian
lib. de coron.
militis.

X.
Iudic. 13. 4.

Iudic. 14. &
seqq.

6. Iepthæ defuncto, vix viginti quinque anni ierant, cum filij Israël ab hostibus erepti, iterum in antiquam siluam, & ad lucos redierunt: spretoque vero Deo, quem toties beneficium experti sunt, idolis, ob quæ in tot bella se sciebant incidisse, adhererunt. Ad vomitum regressi: iterum voluit Dominus flagellare. Annis itaque quadraginta à Philistinis afflicti sunt; donec iterum eos misericordiæ oculis respiciens per prodigiosas Samsonis vires corroborauit, ac Philistinos multis cladibus eneruauit; vt populus toties castigatus, quoties prauaricatus, iterum haberet tempus respirandi. Habuit autem à Deo, per Nazaraum, per fortissimum

simum bellatorem, vno verbo per Samsonem. Nos quoque, ubi
 caelum pulsauimus, speremus per eos auxilium, qui sunt nostri
 Samsones, quos ad tempestates sedandas, & decurmanos fluctus
 frangendos officium obligat, potentia adhortatur, potestas im-
 pellit: quorum siue in negligentia, amissa patriae (si pereat) cri-
 men accusabitur; siue in vigili diligentia seruata, si non pereat,
 labor gloria coronabitur. Samson ille futurus Hercules, *Vidi*, Iudic, 14. 2.
 inquebat, *mulierem in Thamnatha de filiabus Philistinorum: quam
 queso, ut mihi accipiatis uxorem. Cui dixerunt pater & mater sua:
 Numquid non est mulier in filiabus fratrum tuorum, & in omni popu-
 lomeo, quia vis accipere uxorem de Philistym, qui incircumcisi sunt?*
 Habent nostri Christiani Samsones, quos loco Parentum vene-
 rantur, & tamquam Patres audiunt; modò isti Samsonios Paren-
 tes imitentur, & moneant, si declinare eos ad Philisthim animad-
 uertant. *Propter Sion non tacebo*, ait Isaias, & *propter Ierusalem*. Isa. 62. 1.
*non quiescam, donec egrediatur ut splendor iustus eius, & saluator eius,
 ut lampas accendatur.* Tacent multi, quos instar canum latrare
 oporteret: at non est tempus tacendi, cum Galli Capitolium con-
 scendunt. *Hositis habet muros*, quid facis in turri vigil? Miles stri-
 cto ense latus patris tui petit, & obmutescis? Summa periculi, vel
 ad vocem mutorum cienda valitura, extorquet loquendi necessita-
 tem. In opulentissimi regis gnato olim, cum periclitaretur pa-
 tens, natura linguam soluit; in vobis idem non valeat charitas,
 amor patriae, zelus religionis? Ecclesia, Christiana Sion? deni-
 que caelestis illa Ierusalem, quae manet bene consulentes, & neq,
 hominum fauorem diuinæ gratiæ, neque aurum Christo antepo-
 nentes? Cui pietas cordi est, intrepidus stat etiam *ante reges &* Math. 10. 18.
presides, & coram summis loquitur, sicut coram æqualibus, quia
 religio, & veritatis amor facit omnes in Christo pares. Qui religi-
 onem vehementer amat, vehementer sentit religionis interitum.
 Ardor succurrendi non patitur dissimulationem. Nec fucum debet
 facere, qui vult alterum sincerè pro Rep. pugnare. Quod si summa
 capita aliter statuunt, excusati sunt Patres conscripti, qui aliter
 consuluerunt. Etiam Samson monitus, ne *uxorem acciperet de Phi-* Iudic. 14. 3.
listhim, non paruit, sed dixit ad patrem suum: *Hanc mihi accipe: quia
 placuit oculis meis. Parentes autem eius nesciebant, quod res a Domino*

SSSS

fieri,

fieret, & quareret occasionē contra Philisthym. In communi Ecclesie, aut regni clade, priuati, seposito colendæ maiestatis ritu, dicant, quod sentiunt. Si dissentiunt magnates, ipsi Deo rationem reddent, si malè dissentiunt. Audire est illorum, non obedire. Nam & illos Superi regunt. Et fortasse per illos Dominus quarit occasionem contra Philisthym. Hæc sufficiat à Samsonē didicisse.

XI.

1. Reg. 4.

7. Post Samsonem Israëlita iterum, velut mare in malicia, longa pace corrupti, identidem scelera super scelera addiderunt. Veteres ergo contra eos hostes Dominus excitauit, eosque rursus Philisthinorum ferro obiecit, à quibus de filijs Israël caesa sunt triginta quatuor millia, Arca capta, & primarij sacerdotes Ophni & Phinees interempti. Quæ calamitas anno quadagesimo Heli accidit; ipso quoque Heli filijs suis nimis indulgente, & blandè magis, quàm fortiter eos increpante. Itaq; Philisthæis hostibus, Israëlitarum captiuitas, cædes, funera, crudelissimam voluptatem attulerunt; quæ afflictis ipso tormento videtur acerbior. Omnium enim cruciatuum complementum est, si hostilis insultatio accedat. Vltimum hoc belli malum est, vt victor, postquam receptui cecinit, & ensē reposuit in vaginam, aduersariū voce & vultu torqueat; & quod gladio ampliùs non facit, verbis percutiat, & cruciet exprobrando. Victis Israëlitis asperrimū fuit, audire captam esse arcam Dei, & captam idolo tamquam victori in spoliū oblatam. O quantus est dolor, videre religionem in ludibrium ductam & triumphatam! Sed ita merentur, qui ipsi religionem suam pro ludo habent. Prima causa sunt huius calamitatis, qui eam patiuntur. Quid igitur? num & religio victa est, quia victi sunt, qui eam remisè coluerunt? nequaquam. Quia etiam tum, quando triginta quatuor millia Israëlitarum ceciderunt, tamen ita victi punitique sunt, vt victores Philisthæi multò graviora paterentur. Neque enim idolum dumtaxat eorum bis in terram deiectum, præsentē Arca, capite tuncatum, palmisque fuit mutilatum; sed etiam ipsa corpora Philisthinorum, per omnes ciuitates, teterrimo morbo fœdissimè affecta fuerunt, extremo intestino patrescente, forasque effluente: quo in cruciatu innumerabiles perierunt. Accessit infinita vis murium, quæ ex agris & villis ebulliebat, & cunctos terræ fructus depopulabatur.

Hæc

Hæc plaga longè tristior fuit, quàm si victi & sub jugum missi fuissent, aut quamcumque etiam durissimam seruitutem seruissent. Vt ergo tandem iusta causa & vera religio triumpharet, coacti sunt vel inuiti Israëliti Dei omnipotentiam agnoscere, & Arcam cum donarijs, mala à Numine illata testantibus, honorifice remittere. Sic, tempore Iudicium, diuina sapientia bellis & iustitiæ pariter, & gloriæ suæ satisfecit.

C A P V T LXI.

Regum Principumq; peccata, in sacris historijs bello punia.

Calamitates publicas multi traducunt; multi communibus ac priuatis ærumnis in tristitiam conijciuntur; claudibus tam luculentis multi irascuntur; & veluti Hecuba in canem versa, aguntur nunc ad Deum, nunc ad homines conuictijs lacerandos. Hi nimirum malè comparatos habent animos, quia in lege Domini non meditantur, neque sunt in charitate radicati. Aliter cogitant, quorum animos cælestis magister Spiritus Dei instruxit. Non indignantur, quia in aduersis beneuolentiam agnoscunt. Non traducunt, quia sciunt iustitiam diuinam. Neque mœstitia contrahuntur, quia vident virtutis occasionem exercitiumque sibi offerri. Enimuerò neque mirantur quidem, quia nihil illis nouum atque insolitum videtur contingere si res humanæ turbantur. Perspectum enim habent, homines in hæc mala conditos, & à primordio mundi semper in terris fuisse calamitates. Meminerunt igitur, Numini ex æquo omnes debere patientiam, gloriam, gratiasque, quòd seueris, sed iustissimis iudicijs delicta puniens, fideles suos potiùs temporarijs exerceat disciplinis, quàm supplicijs relinquat æternis. Facile iram omittit, qui gratiam factam agnoscit. Quisquis beneuolentiam paternam, inter flagella, didicit amare, cum sentit ictus, debito rem se fatetur, non præstat murmuratorem. Denique discipuli Christi non sunt, qui nesciunt sibi à Magistro suo promissas esse persecutiones. *Non veni pacem mittere, sed gladium, ait. Qui tempora Matth. 10. 34.* nostra mirantur tamquàm iniqua, qui accusant tamquàm infelicia, qui deplorant tamquam calamitosa, animo respiciant ad secula an.